

Vraag nr. 231
van 28 juni 2001
van mevrouw PATRICIA CEYSENS

Bijzondere jeugdzorg – Vrijwillige bijstand

Artikel 27, § 1 van de gecoördineerde decreten bepaalt dat de jeugdrechter in problematische opvoedingssituaties een aantal maatregelen kan nemen. Ingevolge § 2 van dat artikel eindigen die maatregelen van rechtswege na 45 dagen, onder meer wanneer vóór het verstrijken van die termijn vrijwillige bijstand en hulp werden georganiseerd door de comités voor bijzondere jeugdbijstand, of wanneer door de bemiddelingscommissie een minnelijke schikking kan tot stand worden gebracht.

Die 45-dagenregel ligt al enige tijd onder vuur (cf. maatschappelijk debat bijzondere jeugdzorg). Het zou goed zijn terzake over een aantal gegevens te beschikken.

1. In hoeveel gevallen konden de verschillende comités vóór het verstrijken van de 45 dagen vrij-

willige bijstand organiseren in de voorbije vijf jaar, opgedeeld per arrondissement ?

2. Wat waren de belangrijkste oorzaken wanneer dit niet lukte ?
3. In hoeveel gevallen konden de bemiddelingscommissies (BMC) een minnelijke regeling (MR) bereiken in de voorbije vijf jaar ?
4. Wat waren de belangrijkste oorzaken wanneer dit niet gebeurde ?
5. In hoeveel gevallen eindigde het dossier uiteindelijk toch bij de jeugdrechter ?

Antwoord

1. Alhoewel deze gegevens niet systematisch worden geregistreerd wegens onderscheiden praktijk van de jeugdrechters, kon het volgende overzicht worden samengesteld.

	45 dagen	Vrijwillige bijstand aanvaard/mogelijk	Doorverwijzing BMC	MR na bemidd.	Parket na bemidd.
Aalst*					
Antwerpen	1.073	638		14	
Brugge*					
Brussel-H/V	117	27			
Dendermonde	26	16		1	
Gent	81	43	26		
Hasselt*					
Ieper	10	3	7	1	6
Kortijk*					
Leuven	47	26	21		21
Maaseik	16	7	10	1	9
Mechelen	68	57	11		
Oostende*					
Oudenaarde*					
Roeselare-Tielt	10	5	5	1	4
St.-Niklaas	95	56	39		
Tongeren*					
Turnhout*					
Veurne*					
Totaal					

* Waar de cijfers ontbreken, werd er geen registratie bijgehouden van de 45-dagenregeling, waren betrokken consulents niet meer in dienst om de informatie door te spelen, of nam de jeugdrechter een maatregel en trok de case naar zich toe door de vrijwillige hulpverlening onvoldoende kansen te bieden.

Conclusie : de comités kunnen in bijna 60 % van de aangemelde 45-dagenmaatregelen vrijwillige hulp en bijstand organiseren.

In het arrondissement Antwerpen, waar de meeste 45-dagenmaatregelen genomen worden, is dit voor het jaar 2000 zelfs bijna 70 %.

2. Redenen waarom vrijwillige bijstand niet lukte :

- gebrek aan bereidheid tot medewerking binnen de vrijwillige hulp (niet-akkoord van één

der partijen, niet komen opdagen, afspraken niet nakomen), wat samenhangt met een gebrek aan probleeminzicht en/of ontkenning van de problemen ;

- te zware problematiek (vooral in incestzaken) om binnen de vrijwilligheid de nodige garanties te bieden voor de jongeren ;
- noodzaak aan een duidelijk, gerechtelijk kader (bij risicosituaties voor jonge kinderen, crimineel milieu).

3. Minnelijke regeling

Periode 1996-2000	Verzoeken	Bemiddeling 45 dagen	Minnel. regeling	Naar parket
1996	1.034	53		
1997	1.281	131		
1998	1.328	120		
1999	1.344	125		
2000	1.393	112	12	93
Totaal	6.380	541		

Het aantal verzoeken bij de bemiddelingscommissie in het kader van een 45-dagenmaatregel vertoont de laatste jaren een licht dalende tendens.

Ondanks de ernstige problematiek van de zaken die op dergelijke wijze aangemeld worden, krijgt 14 % een niet-gerechtigde afhandeling. 11 % van deze verzoeken wordt afgesloten met een minnelijke regeling, 4 % met een uithandengeving en 3 % van de verzoeken kan – voornamelijk door de strikte termijn – niet behandeld worden. Voor deze laatste is de verdere afhandeling onduidelijk. 83 % wordt doorverwezen door het parket.

De praktijk in de diverse arrondissementen is echter sterk uiteenlopend. Pas in 2000 hebben de bemiddelingscommissies eenvormig geregistreerd.

Voorbeeld Gent :

Bemiddelingscommissie voor Bijzondere Jeugdbijstand Gent
Periode 01/01/1996 – 30/12/2000
Cijfergegevens 45-dagenmaatregel : 34 in totaal

	Minnelijke regeling	Parket	Vervallen	Totaal
1996	0	4	0	4
1997	2	8	0	10
1998	0	6	1	7
1999	3	4	0	7
2000	2	4	0	6
Totaal	7 (20,58 %)	26 (47,47 %)	1	34

Voorbeeld Brussel :

Bemiddelingscommissie voor Bijzondere Jeugdbijstand Brussel
 Periode 01/01/1996 – 30/12/2000
 Cijfergegevens 45-dagenmaatregel : 86 in totaal

	Minnelijke regeling	Parket	Vervallen	Totaal
1996	5	24	0	29
1997	2	30	1	33
1998	2	11	1	14
1999	0	9	0	9
2000	0	1	0	1
Totaal	9	75	2	86

4. Een belangrijke reden waarom een bemiddeling niet lukt, is de tijdsdruk, waardoor de bemiddelingscommissie niet in optimale omstandigheden kan bemiddelen.

Niet-akkoord van een der partijen is de meest voorkomende reden om toch naar parket te verwijzen.

Andere redenen :

- vanuit de hulpverleningsgeschiedenis werden reeds alle beschikbare mogelijkheden uitgeprobeerd ;
- de nood aan een duidelijk gerechtelijk kader bij jonge kinderen in risicosituaties ;
- gebrek aan medewerking (bv. niet komen opdagen, afspraken niet naleven) ;
- gebrek aan probleeminzicht en/of ontkenning van de problemen.

In 57 % van de zaken waarin urgente maatregelen worden genomen, kan het comité vrijwillige hulp en bijstand organiseren. Van de zaken die

doorverwezen worden naar de bemiddelingscommissie heeft 14 % geen gerechtelijke afhandeling.

In 65 % van de urgente maatregelen blijkt, na intensieve tussenkomst van de vrijwillige hulpverlening, gerechtelijke afhandeling niet noodzakelijk.

33 % van de zaken belanden terug bij de jeugdrechter.

5. Dit zou kunnen worden onderzocht aan de hand van de dossiers bij de griffiers van de jeugdrechtbanken. Dit is echter een onderzoekopdracht apart, die binnen de gestelde tijd niet kan worden verwezenlijkt.